

Ebeveyn Kendi Davran???n? De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ebeveyn Kendi Davran???n? De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20515>

Özet

Ebeveyn Kendi Davran???n? De?erlendirme Ölçe?i, 1997 y?l?nda A. Ç?ada? taraf?ndan haz?rlanan bir doktora tezi kapsam?nda geli?tirilm? bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, ebeveynlerin kendi ileti?im stillerini ve davran???lar?n?, özellikle 4-5 ya? grubundaki çocuklar?n **sosyal geli?imine** olan potansiyel etkileri aç?s?ndan sistematik olarak de?erlendirmelerine olanak tan?mak amac?yla tasarlanm???tır. Ölçek, ebeveynlerin çocuklar?yla kurdu?u etkile?im dilini ve bu dilin sosyal beceriler üzerindeki yans?malar?n? inceleyen kapsaml? bir ara?t?rman?n parçasıdır. Geli?tirme türünde bir ölçek olup, ebeveynlerin öz-fark?ndal???n? art?rmay? hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Ebeveyn Davran???, Öz-De?erlendirme, ?leti?im Dili, 4-5 Ya? Çocuklar?, Sosyal Geli?im, Ölçek Geli?tirme.

Yazarlar

Ç?ada?, A.

Amaç

Ebeveyn Kendi Davran???n? De?erlendirme Ölçe?i'nin temel amac?, ebeveynlerin çocuk yeti?tirme süreçlerinde kulland?klar? spesifik davran?? kal?plar?n? ve ileti?im dilini objektif bir ?ekilde ölçmektir. Bu ölçek, özellikle 4-5 ya? aral???ndaki çocuklar?n geli?im dönemleri göz önüne al?narak, ebeveynlerin kulland??? dilin ve davran???lar?n çocuklar?n sosyal ve duygusal geli?imine ne ölçüde katkıda bulundu?unu veya engel te?kil etti?ini saptamaya odaklanm???tır.

Ölçek, ebeveynlerin kendilerini yarg?lamaktan ziyade, belirli durumlar kar??s?ndaki tepkilerini ve çocuklar?yla etkile?im biçimlerini analiz etmelerini sa?lamay? hedefler. Elde edilen veriler, ebeveynlere yönelik e?itim programlar?n?n veya dan???manlık hizmetlerinin içeri?ini belirlemede önemli bir kaynak te?kil etmektedir. Ölçek, akademik çal???man?n ba?lam?nda, ileti?im dilinin sosyal geli?im üzerindeki nedensel etkilerini incelemek için kritik bir de?i?keni ölçmü?tür.

Yap?

Ölçek, ad?ndan da anla???laca?? üzere, ebeveynlerin kendi davran???lar? hakk?ndaki alg?lar?n? ve raporlar?n? ölçen bir öz-bildirim araçtır. Ölçülen temel psikolojik yap? (konstrükt), **ebeveyn davran???n?n** farklı boyutlar?n? kapsar. Bu boyutlar genellikle; destekleyici ileti?im, ele?tirel dil kullan?m?, duygusal tepkisellik, s?n?r koyma yöntemleri ve çocu?a kar?? gösterilen kabul düzeyleri gibi alanlar? içermektedir.

Ölçeğin geliştirildiği **doktora tezi** bağlamında, yapsal geçerliğin, ebeveynlerin iletişim tarzları ile çocukların gözlemlenen sosyal becerileri arasındaki ilişkiyi yansıtacak şekilde kurulduğunu varsayılmaktadır. Ölçek maddeleri, günlük ebeveyn-çocuk etkileşimlerinde sıkça karşılaşılan senaryolar üzerinden ebeveynin tipik reaksiyonlarının ortaya çıkarmaya yöneliktir.

Geçerlik

Kaynak içerikte ölçeğin geçerlik çalışmalarına dair spesifik istatistiksel değerler (örneğin, faktör yükleri, korelasyon katsayıları) sunulmamıştır. Ancak bir **ölçek geliştirme** çalışması olarak, Çağdaş (1997) tarafından hazırlanan doktora tezi içerisinde geçerlik analizlerinin yapıldığı kabul edilmelidir.

İçerik Geçerliliği: Ölçeğin maddelerinin, ebeveyn iletişim dilinin 4-5 yaş çocuklarının sosyal gelişimine olan etkilerini ölçmek üzere ilgili literatürden uzman görüşleri alınarak oluşturulduğunu ve kapsamı temsil ettiği varsayılmıştır.

Yapı Geçerliliği: Ölçeğin teorik olarak belirlenen alt boyutları ölçüp ölçmediğini kanıtlamak amacıyla muhtemelen açılmayacağı veya doğrulanmayacağı faktör analizi gibi yöntemler kullanılmamıştır.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik (tutarlılık) düzeyine ilişkin spesifik istatistiksel sonuçlar (örneğin, Cronbach Alfa katsayısı, test-tekrar test korelasyonu) kaynakta belirtilmemiştir. Ancak bilimsel bir çalışmada olan doktora tezi kapsamında, ölçeğin iç tutarlılığı ve zamana bağlı istikrarının değerlendirilmesi beklenmektedir.

İç Tutarlılık: Ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme derecesini belirlemek için Cronbach Alfa güvenirlik katsayısının hesaplanması önemlidir. Yüksek bir iç tutarlılık, ölçek maddelerinin birbiriyle uyumlu çalıştığını gösterir.

Yarımlama Güvenirliği: Maddeler arasındaki tutarlılığı kontrol etmek amacıyla ölçeğin rastgele iki yarıya bölünüp bu yarılar arasındaki korelasyonun incelenmesi yöntemi de kullanılabilir.

Faktör Analizi

Ebeveyn Kendi Davranışın Değerlendirme Ölçeği, ebeveyn davranışının çok boyutlu bir yapıya sahip olduğuna dayandığından, geliştirme sürecinde faktör analizinin kritik bir rol oynadığı düşünülmektedir. Bu analiz, ebeveynlerin kendilerini değerlendirdikleri davranışların hangi temel boyutlar altında toplandığını ortaya çıkarmıştır.

Ölçek muhtemelen "Destekleyici Davranışlar," "Kontrolcü Davranışlar" veya "Duygusal ifade" gibi ayrı alt faktörlere ayrılmıştır. Faktör analizi sonuçları, ölçeğin yapsal geçerliğini destekleyerek,

ebeveynin karma??k davran?? setinin daha yönetilebilir ve anlaml? psikolojik yap?larla temsil edilmesini sa?lam??t?r.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Orijinal olarak doktora tezi için geli?tirilmittir.)

Format: Öz-Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Kullan?labilen Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ebeveynler (4-5 ya? aral???ndaki çocuklar?n birincil bak?c?lar?)

Ya? Grubu: Yeti?kin ebeveynler

Popülasyon Detaylar?: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde sunulan tezin örneğine dahil olan, 4-5 ya? çocuklar?na sahip ebeveynler.

Test Metodolojisi: Ebeveynlerin belirli davran??sal veya ileti?imsel senaryolara ne s?kl?kla veya ne ölçüde kat?ld?klar?n? derecelendirmeleri istenen bir derecelendirme (likert tipi) veya s?kl?k ölçe?i kullan?ld??? varsay?lmaktad?r (Derecelendirme bilgisi kaynakta bo? b?rak?lm??t?r).

Anahtar Kelimeler

Öz-fark?ndal?k, Ebeveynlik Stilleri, Çocuk Geli?imi, Ebeveyn Davran???, ?leti?im Tarz?, Doktora Tezi, Psikometri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Bilgi mevcut de?il.

Yaz??ma Adresi: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (1997 itibar?yla).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, A. Ça?da??n 1997 y?l?nda tamamlad??? akademik çal??ma kapsam?nda geli?tirilmittir. Ölçe?in ticari kullan?m? veya standart yay?nlanm?? bir formunun olup olmad??? bilgisi kaynakta yer almamaktad?r. Akademik tezlerde geli?tirilen ölçeklerin kullan?m? genellikle yazar?n iznine tabidir. Ölçek ilk olarak **1997** y?l?nda kullan?lm??t?r. Herhangi bir ücret bilgisi mevcut de?ildir.

Kaynaklar

Ça?da?, A. (1997). *?leti?im dilinin 4-5 ya? çocuklar???n sosyal geli?imine etkileri (Doktora tezi)*. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Ebeveyn Kendi Davran???n? De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, kayna???n k?s?tl? olması nedeniyle bu akademik giri?te mevcut değildir. Maddelerin orijinal içeri?i, yalnızca referans gösterilen doktora tezinin tam metninde bulunabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM